

Leidraad Mondzorg Corona

Versie 2.0: Laatste update 15-4-2020

Inleiding

De mondzorg levert een belangrijke bijdrage aan de 'kwaliteit van leven' van haar patiënten [PubMed ID [28581891](#), [21050499](#)] en moet problemen voorkomen die de algemene gezondheid van de patiënten kunnen aantasten. Het is daarom van belang om mondzorgpraktijken op korte termijn weer open te stellen voor reguliere mondzorg. De commissie heeft een leidraad gemaakt voor de periode waarin de overheid heeft aangegeven het scenario "[het virus maximaal controleren](#)" te voeren.

Verspreiding van het SARS-CoV-2 virus kan door middel van een aerosol gebeuren. Aerosol treedt op bij bepaalde handelingen in de mondzorgpraktijk. Daarom is het advies om reguliere patiëntenzorg aan te bieden op basis van triage.

'Triage' is het Franse woord voor sorteren. Het is een manier om zorg te organiseren. In de kern betekent triage dat in een kort tijdsbestek op basis van beperkte gegevens een beslissing wordt genomen over hoe een patiënt beoordeeld/behandeld dient te worden. In het kader van deze leidraad gebruiken we het woord triage voor selectie aan de poort om het risico te minimaliseren op het toelaten tot de mondzorgpraktijk van een patiënt die (mogelijk) met het SARS-CoV-2 virus is besmet.

Uitgangspunten:

- Patiënten kunnen altijd mondzorg krijgen, ook als zij tot een risicogroep behoren of symptomen hebben die passen bij COVID-19.
- Mondzorg valt in het zorgdomein, deze leidraad heeft als doel reguliere zorg weer veilig op te starten.

Patiëntengroepen

Aan de hand van de huidige [richtlijn van het RIVM](#) kan er onderscheid gemaakt worden tussen:

- Groep A:** Personen zonder COVID-19 klachten en die niet aan de onderstaande kenmerken voldoen
- Groep B:** Personen zonder symptomen passend bij COVID-19, maar met een verhoogde kans op een ernstig beloop van COVID-19*
- Groep C:** Personen met symptomen passend bij COVID-19**, of gezinsleden met symptomen passend bij COVID-19, of personen met een verhoogde kans op infectie***
- Groep D:** Personen met bewezen COVID-19, of gezinsleden met bewezen COVID-19, of personen in thuisisolatie, of personen <2 weken genezen van COVID-19

* Personen met kans op een ernstig beloop COVID-19

Hiervoor wordt dezelfde indicatie gehanteerd als voor de jaarlijkse influenzavaccinatie, met als uitzondering de leeftijdsgrens die aangepast is naar ≥ 70 jaar. Naast ouderen ≥ 70 jaar zijn risicofactoren voor een ernstig beloop mensen ≥ 18 jaar[‡] met:

- chronische afwijkingen en functiestoornissen van de luchtwegen en longen;
- chronische hartaandoeningen;
- diabetes mellitus;
- ernstige nieraandoeningen die leiden tot dialyse of niertransplantatie;
- verminderde weerstand tegen infecties door medicatie voor auto-immuunziekten, na orgaantransplantatie, bij hematologische aandoeningen, bij (functionele) asplenie, bij aangeboren of op latere leeftijd ontstane afweerstoornissen waarvoor behandeling nodig is, of bij chemotherapie en/of bestraling bij kankerpatiënten;
- een onbehandelde hivinfectie of een hivinfectie met een CD4-getal $< 200/\text{mm}^3$.

[‡] Voor kinderen < 18 jaar met onderliggend lijden zijn separaat adviezen opgesteld ([NVK: Coronavirus en kinderen en adolescenten met een chronische ziekte](#)). Op basis van gegevens over de leeftijdsspecifieke incidentie, is het risico op COVID-19 aanzienlijk lager bij kinderen. Er worden in de gegevens uit China vrijwel geen ernstige uitkomsten gemeld voor personen onder de 19 jaar (China CDC, Guan).

****Symptomen passend bij COVID-19**

Als symptomen bij (mogelijk) COVID-19 worden beschouwd: Verkoudheid, niezen, hoesten, keelpijn, moeilijk ademen, koorts ($\geq 38^{\circ}\text{C}$).

*****Personen met een verhoogde kans op infectie**

- Personen die korter dan 14 dagen geleden in een aangemerkt transmissiegebied zijn geweest, (ge-zins)contacten van een bewezen patiënt.
- Personen ≥ 18 jaar met een verstandelijke handicap die in een instelling wonen en personen woonachtig in een verpleeghuis hebben een verhoogd risico om anderen te infecteren.

Triage patiëntengroepen

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke zorg geboden kan worden met dien verstande dat in de algemene praktijk stringent wordt vastgehouden aan de gangbare methoden van infectiepreventie, zoals beschreven in de [Richtlijn Infectiepreventie in Mondzorgpraktijken](#), tijdelijk aangevuld met extra maatregelen daarin ook tegemoet komend aan het verzoek van de Rijksoverheid van 'social distancing'. Afwijken van deze leidraad in het belang van de patiënt kan alleen met een deugdelijke motivering.

Patiëntengroep \ Type zorg	Groep D (Personen met bewezen COVID-19, of gezinsleden met bewezen COVID-19, of personen in thuisisolatie, of personen <2 weken genezen van COVID-19)	Groep C (Personen met symptomen passend bij COVID-19, of gezinsleden met symptomen passend bij COVID-19, of personen met een verhoogde kans op infectie)	Groep B (Personen zonder symptomen passend bij COVID-19, maar met verhoogde kans op een ernstig beloop COVID-19)	Groep A (Personen zonder COVID-19 klachten en die niet behoren tot de overige groepen)
Reguliere zorg in Mondzorgpraktijk	niet	niet	mogelijk*†	wel
Zorg zoveel mogelijk uitstellen	wel	wel	mogelijk*	n.v.t.
Noodzakelijke, niet-reguliere zorg in Mondzorgpraktijk	niet	niet	mogelijk*	wel
Spoedzorg in Mondzorgpraktijk	niet	niet	mogelijk*	wel
Spoedzorg in CAM‡	wel	wel	n.v.t.	n.v.t.

* Bij 'mogelijk' dient de triage overweging van de behandelaar in het behandeljournalaal aangegeven worden.

† Vanwege het beperkt voorkomen van aerosol bij tandprothetische handelingen is het risico van (kruis)besmetting lager in de tandprothetische praktijk dan in andere mondzorgpraktijken. Hierdoor kunnen ook reguliere tandprothetische handelingen bij patiënten uit groep B uitgevoerd worden.

‡ Patiënten die deze spoedzorg nodig hebben, dienen door hun mondzorgprofessional te worden doorverwezen naar het Coronacentrum Acute Mondzorg (CAM).

Triage vragen

T.b.v. triage patiënten uit groep D:

- Heeft u nu corona?
- Heeft u nu huisgenoten/gezinsleden met bewezen corona?
- Bent u in thuisisolatie?
- Bent u genezen van corona korter dan 2 weken geleden?

T.b.v. triage patiënten uit groep C:

- Bent u korter dan 14 dagen geleden in een aangemerkt risicogebied voor corona geweest?
- Heeft u symptomen van verkoudheid, niezen, hoesten, keelpijn, moeilijk ademen en/of koorts ($\geq 38^{\circ}\text{C}$)?
- Heeft u huisgenoten/gezinsleden met deze klachten?

T.b.v. triage patiënten uit groep B:

- Bent u 70 jaar of ouder?
- Heeft u een chronische afwijking of een aandoening waardoor uw afweer verlaagd is?

T.b.v. triage patiënten uit groep A:

- Bent u verder gezond en voelt u zich momenteel gezond?

Flowchart

Om de triage op eenduidige en eenvoudige wijze vorm te geven binnen alle mondzorgpraktijken is er een flowchart beschikbaar (zie [appendix 1](#)). Deze kunt u vinden onderaan dit document. Tevens is deze separaat te downloaden via de websites van ANT, KNMT, NVM-mondhygiënist en ONT.

Flowchart triage
corona mondzorg 15i

Persoonlijke beschermingsmiddelen

Tot nader order, in afwijking van de huidige Richtlijn Infectiepreventie in Mondzorgpraktijken wordt nu een mondneusmasker aangeraden bij patiëntcontacten met een afstand kleiner dan 1,5 meter:

- chirurgisch mondneusmasker type II/R, of
- chirurgisch mondneusmasker type II + gezichtsscherm (faceshield)
- vervang mondneusmasker na elke patiënt*

*Op dit moment raadt het [RIVM](#) aan het gebruik van een mondneusmasker te verlengen tot 3 uur waarbij deze niet wordt afgedaan of aangeraakt. Vanwege de karakteristieken van de mondzorg adviseert de commissie het gebruik van een chirurgisch mondneusmasker te beperken tot gebruik per patiënt. Alleen voor families waarvan gezinsleden direct achter elkaar gezien worden voor uitsluitend een PMO, mag één en hetzelfde chirurgisch mondneusmasker gebruikt worden zonder deze aan te raken of af te doen.

De mate van dienstverlening is volledig afhankelijk van de beschikbaarheid én levering van de vereiste persoonlijke beschermingsmaterialen.

Definities spoed en noodzakelijke niet-reguliere mondzorg

(conform huidige [ANT](#) & [KNMT](#) formulering)

Spoedbehandelingen (ook 's avonds, 's nachts en het weekend)

- Bloeding / nabloedingen na een behandeling.
- Acute, heftige pijn.
- Gecomplexeerde kroonfracturen met pulpa expositie.
- Mogelijk levensbedreigende ontstekingen.
- Dento-alveolair trauma waar repositie of replantatie noodzakelijk is.

Noodzakelijke, niet-reguliere mondzorg

- Pijn (bijv. endodontische klachten / pulpitis).
- Uitgevallen of afgebroken restauraties.
- Afgebroken gebitselementen.
- Prothese problemen.
- Ernstige parodontale infecties.
- Alveolitis.
- Scherpe randen, die pijn en/of beschadiging van tong- of wangslimvlies tot gevolg hebben.

- Noodzakelijke nazorg / complicaties na eerdere dento-alveolaire chirurgie (o.a. implantatie, flapoperaties).
- Blaar die niet geneest (orale pathologie).
- Focus vrijmaken.

Aanvullende maatregelen hygiëne mondzorgpraktijk op het algemene RIVM advies

Verblijf patiënten in de praktijk

- Laat patiënten zoveel mogelijk alleen komen, zonder onnodige begeleiding.
- Houd minimaal 1,5 meter afstand van elkaar, ook in de wachtruimte. Indien dit niet mogelijk is, zal een deurbeleid gevoerd moeten worden.
- Laat alle bezoekers van de mondzorgpraktijk (mondzorgprofessionals en patiënten en eventuele andere personen) bij het betreden van de praktijk de handen reinigen door te wassen met water en zeep of desinfecteren met handalcohol.
- Geef geen handen.
- Voorkom dat patiënten (of evt. begeleider) deurkrukken, tafeloppervlakken, stoelen etc. aanraken.

Inrichting praktijk

Wachtruimte

- Laat de patiënt (en de evt. begeleider) zo kort mogelijk verblijven in wachtruimte.
- Bied mogelijkheid tot (bij voorkeur handsfree) handdesinfectie aan na binnenkomst.
- Stel papieren tissues (te pakken zonder iets aan te raken) en open of met de voet te bedienen afvalbak met zak beschikbaar.
- Stel eventuele koffiemachine en/of tapwatervoorziening ten behoeve van patiënten buiten gebruik.
- Verwijder tijdschriften, folders en kinderspeelgoed.
- Plaats wachtruimtestoelen die makkelijk te reinigen en te desinfecteren zijn minimaal 1,5 meter uit elkaar.
- Desinfecteer deurkrukken, tafeloppervlakken, stoelen regelmatig.

Balie

- Geef aan wat 1,5 meter is door bijvoorbeeld een streep voor de balie.
- Ontdoe de balie van zaken die niet strikt noodzakelijk zijn (folders, samples en dergelijke).
- Verstrek indien mogelijk een recept digitaal.
- Stuur een verwijzing, factuur, eventuele brief voor behandelend mondzorgprofessional, etc. (digitaal) na.
- Laat contactloos betalen, anders toetsen betaalautomaat na een transactie reinigen en desinfecteren.

Kantine

- Houd ook in de personeelskantine 1,5 meter afstand tot elkaar.
- Indien niet mogelijk, pas het pauzeschema aan.

Behandeldkamer

- Verleen slechts één patiënt (en evt. begeleider) tegelijkertijd toegang tot de behandeldkamer.
- Ventileer zo goed mogelijk de behandeldkamer.
- Zorg voor makkelijk reinigbare oppervlakken in de behandelruimte waar sprake kan zijn van aerosol; ruim spullen die niet gebruik worden op; reinig consequent liggende oppervlakken in de behandeldkamer zoals beschreven in de richtlijn Infectiepreventie in mondzorgpraktijken voorafgaand aan het desinfecteren met alcohol 80% wanneer er sprake is van zichtbare verontreiniging.

Behandeling

- Voor behandeling waarbij aerosol op kan treden 1 minuut laten spoelen met 1% waterstofperoxide (verdund hiervoor een 3% H₂O₂ oplossing met water).
- Gebruik zo veel mogelijk rubberdam bij aerosol producerende handelingen.
- Bij aerosol producerende handelingen zorgvuldig afzuigen met grote nevelzuiger.

Reiniging en desinfectie van de behandelkamer

- Verwijder, wanneer er zichtbare vervuiling aanwezig is op oppervlakken, dit eerst met een klamvochtige (water) disposable microvezeldoek of een disposable doek met water en zeep.
- Desinfecteer alle aanwezige medische hulpmiddelen die niet bestand zijn tegen de thermodesinfector met alcohol 80 %. Wanneer er zichtbare vervuiling aanwezig is op de hulpmiddelen moet dit eerst worden verwijderd met een klamvochtige (water) disposable microvezeldoek of een disposable doek met water en zeep. Wanneer een medisch hulpmiddel (of delen hiervan) niet bestand is tegen alcohol moeten reinigings- en desinfectiedoekjes voor kwetsbare oppervlaktes worden gebruikt. Voorbeelden hiervan zijn beeldschermen of rubberen onderdelen van medische apparatuur.
- Gooi de disposable doeken na eenmalig gebruik weg.
- Zorg ervoor dat een te desinfecteren oppervlak/voorwerp droog is, voordat dit wordt gedesinfecteerd. Het desinfectiemiddel is dan optimaal werkzaam.
- Werk zoveel mogelijk met disposable schoonmaakmaterialen.

Inzetbaarheid van medewerkers

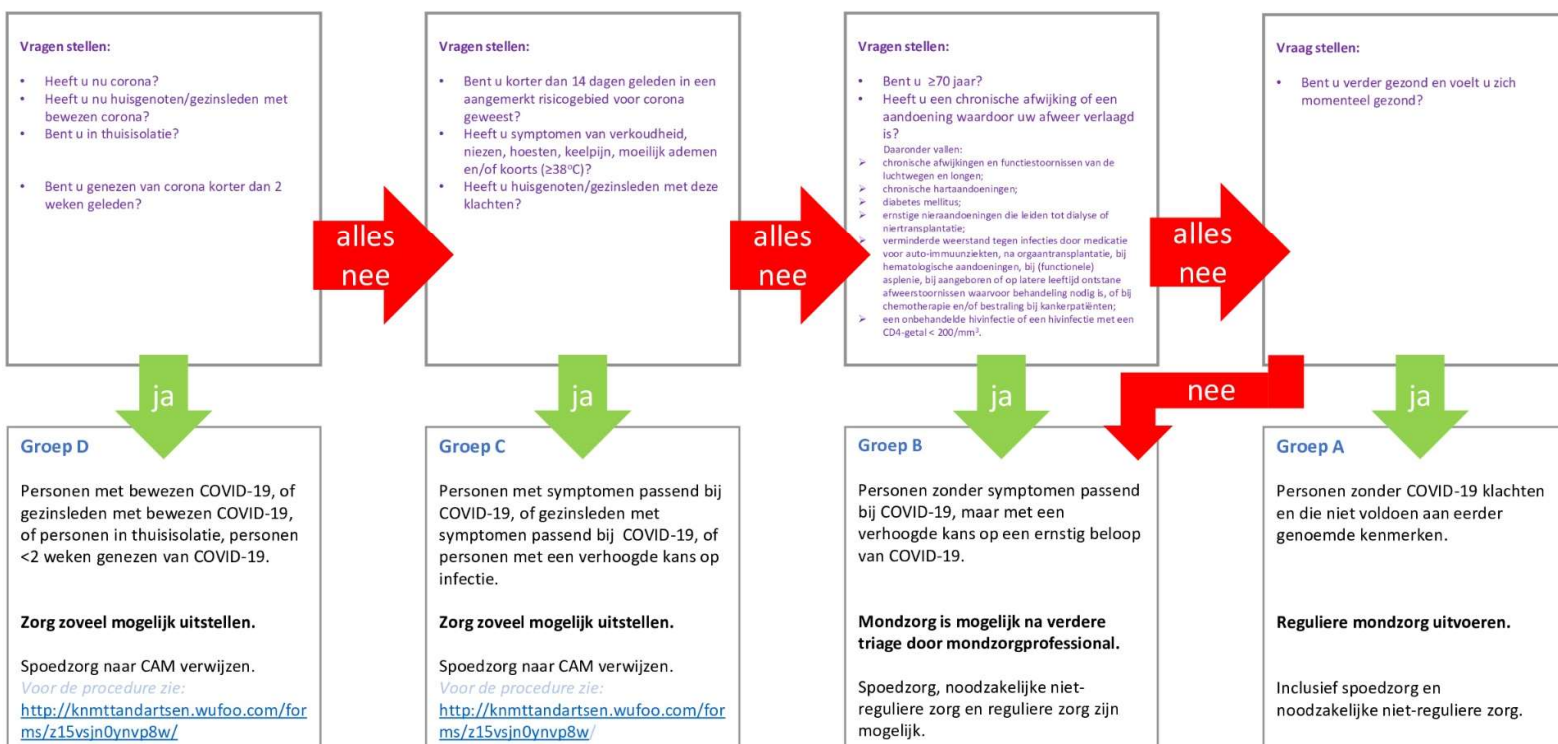
- Alle medewerkers van een mondzorgpraktijk vallen onder zorg en daarmee in de categorie 'cruciale beroepen'. Voor deze medewerkers is [informatie van de Rijksoverheid](#) beschikbaar
- Voor de kinderopvang is [informatie van de Rijksoverheid](#) beschikbaar.

Monitoren

De commissie beoogt met deze leidraad een werkzame oplossing te hebben gegeven om de zorgplicht vorm te geven. Ten einde de mondzorg weer gefaseerd en verantwoord op te starten om de optimale reguliere zorg weer aan te bieden. Zij roept het RIVM op om deze aanpak te monitoren door mondzorgprofessionals te testen op SARS-CoV-2 besmettingen, zodat geëvalueerd kan worden of de verwachting dat de gekozen weg niet bijdraagt aan een afwijkend aantal transmissie gevallen (zie ook: <https://lci.rivm.nl/lci.rivm.nl/covid-19/bijlage/zorgmedewerkersinzetentestbeleid>). Als deze data gedeeld worden met de mondzorgkoepels, biedt in het kader van de *Richtlijn Infectiepreventie in Mondzorgpraktijken* het monitoren tevens de mogelijkheid tot het evalueren van de huidige infectiepreventieve maatregelen ten tijde van een virusuitbraak met een hoge besmettingsgraad.

Appendix 1: Stroomdiagram

Triageschema van patiënten in de mondzorgpraktijk

De mondzorg valt binnen het zorgdomein en heeft conform de professionele standaard de verantwoordelijkheid voor optimale mondgezondheid van haar patiënten. Deze leidraad heeft als doel om ten tijde van de COVID-19 uitbraak deze zorg zo goed en veilig mogelijk uit te voeren binnen de huidige omstandigheden

Versie 1.0: Laatste update 15-04-2020